

וכדאמרינן להלן בגמרא.

ועל כרחק שעל כולן הוא אומר "זכר צדיק לברכה", אף על בית גרמו והוגרס ובית אבטינס.

ומה דאמרינן התם ביומא שעל האחרונים הוא אומר "שם רשעים ירקב" לא קאי עליהו, אלא על בן קמצר וחביריו.

אולם למאן דאמר "מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו", אם כן אין ראייה שכל אלו המוזכרין במשנתנו היו כשרים. ושוב יש לפרש המשנה ביומא כפשוטה, שעל כולן שהוזכרו שם לגנאי הוא אומר "רשע רשעים ירקב", ואפילו על בית גרמו והוגרס, ובית אבטינס.

ועל מי נאמר שם במשנה "זכר צדיק לברכה" — על בן קטיין וחביריו, השנויים שם ברישא של המשנה.

יג-ב אגב שהוזכר בגמרא מעלותיהם של המוזכרים לשבח ומעלת החכמים, הביאה הגמרא דרשות נוספות העוסקות במעלות החכמים.

אמר רבי יונה: כתיב ישעיה נג]: "לכן אחלק לו [נחלה וגורל] ברבים [עם האבות הראשונים], ואת עצומים יחלק שלל, תחת אשר הערה נפשו למות".

"אחלק לו" — זה רבי עקיבא, שהתקין מדרש החלכות וההגדות שדורשין אותן ברבים.

ואף זה, שמוסר נפשו לה', יהיה לו חלק בתורת ה' כמו רבי עקיבא.

ויש אומרים: אלו, מדרשי הלכות והגדות

— אנשי כנסת הגדולה תיקנו, שהמדרש היה כבר ממימי אנשי כנסת הגדולה.

אלא מה תיקן זה [רבי עקיבא] — כללות. שהיה עושה כללים לתורה, כמו שמצינו בכמה מקומות בש"ס "כלל אמר רבי עקיבא".

וכן תיקן פירוט. שהיה דורש על כל קוץ וקוץ שבתגי התורה תלי תלים של הלכות.

אמר רבי אבהו: כתיב בדברי הימים "משפחת סופרים יושבי יעבץ". [סיעת יעבץ, שהיה מושל עליהם ומלמדם], ויעבץ, זה עתניאל בן קנז.

מה תלמוד לומר "סופרים"? כלומר, מה הגדולה בכך, שמשבח אותם הכתוב על כך?

אלא, שעשו את התורה ספורות ספורות. שנתנו סימנים לתורה, ושמו מספר לכל ההלכות, כדמצינו במקומות רבים במשנה, שמנו את מספר ההלכות.

וכדתנן בתרומות: חמשה — לא יתרומו תרומה.

ובריש מסכת חלה שנינו גם כן: חמשה דברים חייבין בחלה.

ובריש יבמות שנינו: חמש עשרה נשים שהן אסורות משום ערוה, פוטרות צרותיהן מן היבום. שאם היתה אחת מהן נשואה לאחיו, ולו שתי נשים, ומת אחיו בלא בנים, שתיהן פטורות מן היבום ומן החליצה, כדילפינן לה התם מקרא.

ובריש מסכת כריתות שנינו: שלשים ושש חייבי כריתות מצינו בתורה.